

Ena najpomembnejših človekovih pravic je, da je človek, dokler mu na sodišču krivde ne dokažejo, nedolžen. Preprosteje povedano: če te nekdo toži na sodišču, še en pomeni, da si že kriv. Tega temeljnega pravila pa nekateri ne upoštevajo. Še več, napadajo ga, ne dajo pa mu možnosti, da bi se branil. Že večkrat videna zgodba se je ponovila pred kratkim. Generalni direktor policije Marko Pogorevc je šel za več tednov v Avstralijo. Takoj zatem je izšla Mladina, ki ga na več straneh obtožuje, da naj bi pred leti skušal posiliti neko žensko. Takoj zatem so zgodbo »pograbili« vsi pomembni mediji. Že nekaj dni zatem pa so ugotovili, da gre verjetno za izmišljeno zgodbo, in vsi so potihnili. Ali se je pred devetimi leti dogodek sploh zgodil ali ne, v tem trenutku ni važno. Bistveno je, da se tak medijski linč ponavlja brez kakršnihkoli posledic. Medijski umor se je zgodil ljubljanskemu nadškofu Rodetu, Marjanu Podobniku in Andreju Bajuku, če naštejemo samo najbolj znane primere. Prepričan sem, da se podobno zgodi vsakomur, ki postane »preveč« vpliven, a ne pripada »pravi« politični usmeritvi. Ob medijskih umorih molčita tako predsednik države kot predsednik vlade. Molči celo varuh človekovih pravic. Ali zato, ker se njim kaj podobnega ne more zgoditi?

Tino MAMIČ

Četrta oblast...

To, kar je bilo stoletja, predvsem pa v zadnjih dvesto letih, osrednji predmet boja za prostost pred oblastmi, je po tem, ko je bila ta formalno izbojevana, samo postalo oblast. Tisk (kot zbirni pojem vseh občil) je

danes v vseh demokracijah, bolj ali manj pristnih, bolj ali manj zrelih, četrta oblast. Ta četrta oblast pa se od prvih treh: zakonodajne, izvršne in sodne, razlikuje po tem, da je nihče prav ne nadzira, medtem ko sama nadzira vse in vsakogar. Nihče ne more človeku tako škodovati kakor prav tisk, saj ga lahko oblati in moralno umori, kakor ga tudi največja trinoška oblast ne more - in nihče ni tako nenadzorovan in podvržen pravni in moralni odgovornosti, kakor prav tisk. Boj za svobodo tiska je bil bojevan s sklicevanjem na svobodo izražanja resnice - doseženo svobodo pa tisk bolj ali manj zlorablja v izražanju predvsem neresnic ali celo laži, pri čemer pa se sklicuje na svobodo, ki je svoboda samo, kolikor je povezana z resnico. 'Neodvisnost', na katero se sklicuje današnji tisk, predvsem še tisti, ki je bil desetletja dolgo še kako odvisen in hlapčevsko lizunski, je goljufivo geslo. Tisk mora biti odvisen: od resnice in od moralne volje resnico širiti in razkrinkavati neresnico ter laž. Od resnice pa je lahko odvisen samo tak tisk, ki poleg treh človeških oblasti priznava še edino pravo in izvirno oblast, s katero se tudi človeške lahko legitimirajo, ki sodi svet in človeka. Za zlorabe četrte oblasti tiska pa je soodgovoren vsakdo, ki časopis odpre, ga prebere, najde v njem neresnico ali laž, pa potem gre prek tega, ne protestira pri izdajateljih, zasebno pa se razburja zaradi pokvarjenosti novinarjev in urednikov.

Foto: Matjaž STARC

Mag. Vinko Ošlak, pisatelj in publicist